

symposium bodem breed

Donderdag 18 april 2024
Nieuwe Buitensociëteit Zwolle

Oproep voor bijdragen

35e Symposium Bodem Breed

Hèt netwerk event van de bodem en ondergrond

www.bodembreed.nl

expertise bodem en ondergrond

provincie Overijssel

Zwolle

 Stantec

Kan goed bodembeheer en -beleid ons uit deze crises helpen en hoe?

Het Symposium Bodem Breed vindt plaats op 18 april 2024 in Zwolle, waar we te gast zijn bij de provincie Overijssel en de gemeente Zwolle. Jij bepaalt grotendeels het programma van de dag, want Bodem Breed is er “voor én door” bodemprofessionals. We hopen op mooie voorstellen zodat we er met z’n allen een interessant programma van kunnen maken.

Thema’s Bodem Breed 2024

Sinds de vorige editie van Bodem Breed is er aan de toestand van de aarde niet veel veranderd. De verandering van het klimaat valt niet meer te ontkennen. Daarmee stapelen de uitdagingen voor de bodem zich op, de crises zijn nog niet voorbij. De wijze waarop we de bodem gebruiken en beheren speelt bij deze uitdagingen een essentiële rol. Daarvoor hebben we ruimte nodig en moeten we integrale keuzes kunnen maken. De vraag van Bodem Breed 2023 is dan ook nog steeds actueel: ‘hoe kan goed bodembeheer en -beleid ons verder uit deze crises helpen?’

In 2024 willen we aan de volgende onderwerpen aandacht besteden:

1. Ontwikkelingen in beleid wet- en regelgeving, denk hierbij aan de Omgevingswet per 1 januari 2024, Omgevingsplannen en Verordeningen van decentrale overheden, het programma Bodem en Ondergrond van het ministerie van IenW, het voorstel voor een Europese Richtlijn voor Bodemmonitoring en veerkracht, en de eerste ervaringen met het principe “bodem en water sturend”. Wat verandert er nu echt en worden bodem en ondergrond en onze ruimtelijke inrichting er beter van?
2. Nieuwe kennis en inzichten om de bodemgezondheid en -veerkracht te verbeteren (o.a. vitaliteit van de bodem en bodembiodiversiteit). Ook aan verduurzamen van de landbouw, voorkomen van verlies van organische stof en er voor zorgen dat de bodem zich zelf kan herstellen (regeneratieve bodem). Wat houdt het in en hoe gaan we het meten?
3. Het verder optimaliseren van hergebruik van bouwstoffen, grond en bagger. We streven er naar zo circulair mogelijk te zijn, verbruik van primaire
4. De opgaven waarvoor we gesteld staan vragen veel ruimte, zowel bovengronds als ondergronds. Nederland wordt volgebouwd met o.a. woningen, windmolens, bodemenergiesystemen, zonneweides, distributiecentra en datacenters. Tegelijkertijd hebben we die ruimte nodig voor natuur, landbouw, infrastructuur, klimaat adaptieve maatregelen en drinkwatervoorraden. Het landbouwareaal wordt ook steeds meer gebruikt voor bio-bouwstoffen i.p.v. de voedselvoorziening. De druk op de ruimte heeft ook gevolgen voor de kwaliteit van bodem en ondergrond. Hoe gaan we daarmee om?

5. Voor het maken van (beleidsmatige) keuzes en het optimaal inrichten van de beschikbare ruimte in bodem en ondergrond zijn veel gegevens nodig. Ook voor de monitoring van de vitaliteit van de bodem zullen we veel informatie moeten gaan verzamelen. Innovatieve methoden en technieken voor meten en monitoren (ook van verontreinigingen) en het visualiseren van verzamelde data zijn volop in ontwikkeling. Wat zijn de nieuwe ontwikkelingen?
6. De laatste tijd zijn de milieu- en gezondheidsrisico's van de uitstoot van stoffen nadrukkelijk in het nieuws. Tegelijkertijd hebben we nog veel niet opgeruimde verontreinigingen en komen er steeds meer nieuwe stoffen in het milieu. We zijn nog steeds aan het dweilen met de kraan open. Hoe gaan we hiermee om in de toekomst? Denk bijvoorbeeld aan microplastics, asbest van asbestdaken, rubber van kunstgrasvelden, drugsafval en medicijnresten.
7. De bodemsaneringsoperatie is nog niet klaar, hoewel de meeste spoedlocaties inmiddels wel opgeruimd zijn dan wel beheerst worden. Niettemin vraagt het opruimen van oude en nieuwe verontreinigingen nog veel aandacht. Hoe voeren we bodemonderzoek en bodemsanering duurzaam uit? Innovaties en technologische ontwikkelingen zien we graag terug in het programma.
8. Het waterbeheer in Nederland was tot voor kort gericht op het zo snel mogelijk afvoeren van overmatig hemelwater. Door klimaatverandering ontstaan langere perioden van droogte en hitte met als gevolg watertekort en verdroging. Ook ontstaan er steeds vaker heftige hoosbuien. Het peilbeheer is gericht op draagkracht t.b.v. de landbouw, wat in delen van Nederland bodemdaling veroorzaakt (met als gevolg het vrijkomen CO₂ en schade aan bebouwing). Wat moet er veranderen om extremen in droogte en neerslag te kunnen opvangen en de negatieve effecten daarvan te beperken?

De bijdragen

We vragen jullie voorstellen in te dienen voor een presentatie of voor een hele sessie die ingaat op de hiervoor beschreven onderwerpen. Maar ook voorstellen die ingaan op andere bodemactualiteiten zijn welkom. We zoeken naar inzendingen die niet alleen beschouwend van aard zijn of knelpunten signaleren maar juist ook inspirerende voorbeelden met perspectief voor de toekomst en de uitdagingen waar we voor gesteld staan.

De voorstellen kunnen gaan over de resultaten van wetenschappelijk en/of praktijkgericht onderzoek, ervaringen in projecten, belangrijke internationale ontwikkelingen, innovatieve technieken of concepten, praktijkvoorbeelden en beleidsontwikkelingen. De doelgroep van Bodem Breed is iedereen die betrokken is bij activiteiten in het bodem-watersysteem voor de inrichting, de verbetering en het beheer van de fysieke leefomgeving.

Indienen van voorstellen¹

Indienen van voorstellen voor presentaties, sessies of andere bijdragen kan tot en met **vrijdag 1 december 2023**. Mail je voorstel naar de secretaris van Bodem Breed, peter.vanmullekom@sikb.nl.

Het voorstel moet voldoen aan de volgende eisen:

- Maak duidelijk of het om een voorstel voor een sessie of een presentatie gaat;
- Omschrijf kort de inhoud, en indien van toepassing de opzet van de sessie;
- Het voorstel mag uitsluitend als Word-document ingediend worden, met een omvang van maximaal één A4;
- Voorstellen die na het verstrijken van de indienings-termijn worden ontvangen, worden alleen bekeken als er open plekken ontstaan in het programma.

¹ Van indieners van voorstellen (en de sprekers die genoemd worden in de voorstellen) wordt verwacht dat zij ook deelnamekosten betalen als het voorstel is opgenomen in het programma, dit om het symposium kostendekkend te kunnen organiseren.

Selectie van voorstellen

De voorstellen worden besproken door de programma-commissie. De selectie en het opstellen van het programma vinden plaats in december 2023 en januari 2024. In februari 2024 ontvang je bericht of je voorstel is opgenomen in het programma. Je kunt het verzoek krijgen je voorstel aan te passen en eventueel samen te werken met een ander voorstel voor een sessie. Voorstellen waarbij collega's uit een ander werkveld presenteren of zijn betrokken (bijvoorbeeld ruimtelijke ordening of het waterbeheer) maken een zeer goede kans opgenomen te worden in het programma. We streven er naar het definitieve programma uiterlijk de eerste week van maart 2024 te publiceren.

Joke van Wensem
voorzitter Symposium Bodem Breed

Peter van Mullekom
secretaris Symposium Bodem Breed

Programmacommissie:

Naam	Organisatie
Margot de Cleen	RWS Bodem+
Willem Hendriks	NLingenieurs
Saskia Keesstra	WUR
Sonja Kooiman	IPO
Jasper Lackin	Provincie Overijssel
Linda Maring	Deltares
Lotte Mathu	Jong Bodem
Peter van Mullekom	Symposium Bodem Breed
Reinder Slager	Gemeente Zwolle
Arie Slagmolen	BodemBreed Forum
Lars Streefland	SIKB
Marco Vergeer	Initiatief Bewust Bodemgebruik
Kees de Vette	Gemeente Rotterdam
Remco Vis	RIVM
Joke van Wensem	Symposium Bodem Breed
Paul de Wilde	RWS Bodem+

Lokatie

Nieuwe Buitensociëteit Zwolle

Stationsplein 1
8011 CW Zwolle

www.nieuwebuitensocieteitzwolle.nl

